

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XX.

V Celovcu, 9. maja 1901.

Štev. 19.

Kmetovalec, pomagaj si sam!

V današnjih težkih časih gre se pred vsem za to, kaj naj kmetovalec stori, da zboljša svoje stanje. Ali naj čaka pomoči od zunaj, od države in dežele ali pa naj sam poprime za rešilni motvoz? Koliko se je zanašati na tujo pomoč, to vidimo in skušamo vsi; kdor se sploh zanaša na druge, ta je po navadi sam zapuščen.

„Samopomoč!“ in „Z združenimi močmi!“ V teh besedah tiči rešitev in zveličanje kmetijstva na zemlji za prihodnost. Vse njegovo mišljenje in teženje mora biti obrnjeno na združniško zjedinitveno. To ga bo ojačilo, da lahko premore vse zopernosti in nevarnosti, ki so mu prirasle od strani mednarodnega kapitala in tujezemske konkurence in mu še vedno grozijo.

Vzemimo si za vzgled danskega kmeta! Ni od vlade došla danskemu kmetu pomoč in rešitev, kakor to pričakujejo drugodi, ampak kmečko deblo samo je pognalo krepke mladike pogumno delavnosti in z obhudovalja vredno žilavostjo doseglo namen, ki si ga je postavilo. Dve reči sta zlasti, tako poroča neki znanec danskih razmer, ki vzbujata na prvi pogled pozornost potnika: vzgledno stanje na polju in mnogobrojnost goveje živine.

Povsodi delujejo stroji in prvi trenutek bi človek vsekako mislil: gotovo je vse kmetijstvo na Danskem v rokah bogatih veleposestnikov; ali kmalu se prepričaš o ravno nasprotnem; veleposest, ki je v prejšnjem stoletju res vse obvladovala in držala kmeta v brzdah robote, je padla skoraj na ničlo in na njeno mesto so stopile kmetijske zadruge. Vsled te izpremembe se je blagostanje dežele tako dvignilo, da je dandanes Danska najbogatejša dežela za Anglijo.

In za ta veliki, lepi uspeh se imajo danski kmetje v prvi vrsti zahvaliti svoji edinosti, svojemu čutu za celokupnost. Tu ne najdeš bahatih kmetov, ki si domišljujejo, da so Bog ve koliko več, nego njihovi manjši sosede ali celo kakor poljedelski dninarji. Pri njih velja načelo: „Kmet je kmet“, pa naj ima veliko ali majhno posestvo ali naj celo za plačilo pomaga delati drugim. Seveda pa tudi ni tam toliko politikovanja in modrovanja po gostilnah, kakor pri nas, kjer se ravno v „oštariji“ kaže modrost polizobražencev v vsej svojej pomanjkljivosti in oni, ki so sami preleni,

da bi kaj samostojnega mislili z velespoštovanjem poslušajo budalosti, ki se jim ravno razlagajo. Kajti na Danskem je pri vseh kmetovalcih enako in zato vsak sam izprevidi, kaj zahtevajo koristi njegovega stanu in mu torej ni potreba še-le učiti se, kako naj se drži.

Danski kmetje namreč popolnoma spoznajo in vedó ceniti temeljit pouk v ljudski šoli. Da, nahajajo se tam celo mnogoštevilne ljudske visoke šole, ki imajo namen, med kmetovalci širiti višjo stopinjo duševne omike, ne da bi jih pri tem odtujili njihovim stanovskim dolžnostim; vsako leto sta na taki višji šoli dva tečaja, eden za mladeniče, drugi za dekleta. Na leto se vdeleži teh tečajev kakih 10.000 mladih ljudi v dobi 18 do 25 let in ker obstoje ti tečaji že dolgo časa, zato si lahko mislimo, na kakšni stopinji izobrazbe mora pač že biti kmetško ljudstvo na Danskem. Razven tega obračajo Danci največjo pozornost na strokovno izobrazbo; v to jim služi 15 kmetijskih šol v zvezi z vzornimi gospodarstvi. Z neverjetnim naporom so spremenili 310 štirjaških kilometrov morja, močvirja in pustinja v rodoviten svet, na katerem se je zadnjih 30 let naselilo 20.000 kmetijskih družin. Cela ravnina danskega kraljestva je prevlečena z veliko mrežo zadrug in mlekarn.

Skoro povsodi nadomestuje parna moč človeško delo in kmalu bo tudi parno silo potisnila električna v kot. Danski izvoz je vsled tega neznan narasel. Dočim je šlo leta 1870. 4,5 milijonov kilogramov surovega masla na tuje, je znašal leta 1894. izvoz 35 milijonov kilogramov in še vedno narašča. Skoro polovica vsega surovega masla, kar se ga porabi na Angleškem, prihaja iz Danskega.

Sto in petdeset kmetijskih združnih mlekarn se je zvezalo skupaj v eno velikansko eksportno (izvozno) družbo, ki namerava sedaj po angleških mestih napraviti lastna skladišča (magazine) za puter. Ravno tako se je povišal izvoz žive in klavne živine. Na angleškem trgu stoji Dansko kot dobavitelj (liferant) svinjske masti na drugem mestu. Po 100 tisoč živih prašičev, ravno toliko goveje živine, in po 14.000 konj pošljejo vsako leto v inozemstvo. Poleg teh družb obstoji še polno kmetijskih pekarn, pivarn in zadrug mlinov in skoro vsaka občina ima svoje konsumno društvo. In to hrepenenje, popolnoma iznebiti se prekupstva in tujega posredovanja, gre tako daleč, da so tu in

tam postavili že lastne kmečke banke in kmečke zavarovalnice, katerih uradniki so izvoljeni zopet iz sredine kmetijstva samega. Na ta način imajo danski kmetje največji vpliv v državi in ker imajo poleg tega še mnogo zastopnikov v zbornici, ki njihove koristi krepko zagovarjajo, zato tvorijo v prav dobesednem smislu v državi svojo lastno državo. Prav je imel torej nek danski politik, ko je izrekel ponosne krilate besede: „Kedar se bodo tje v prihodnjem stoletju enkrat kmetje velikih držav zavledli svojih državljanskih pravic in prišli do spoznanja napredka, tedaj bodo morali v danskem kmetu spoznati prednjo stražo velike osvoboditve kmetov.“

„Nár. Gosp.“

Državni zbor.

Dne 1. maja je bilo na dnevnem redu poročilo grajalnega odseka v zadevi dr. Šusteršič-Stein. Nemški radikalec Stein je bil v prejšnji seji na grd način razžalil dr. Šusteršiča in ta je zato zahteval, da se skliče omenjeni odsek. — O obravnavi sami ne maramo kaj pisati. Dosti žalostno je bilo, da se domač prepir od liberalne strani na tak oduren način vleče v državno zbornico in tam na široko razpravlja le v veliko veselje našim narodnim nasprotnikom! Čudno je bilo gledati, kako so se ob tej priliki družili liberalci najraznejših narodnostij, drugače si še toliko nasprotni!

Državni zbor je v minulih sejah rešil predlogo o preuredbi volilnega reda za trgovinske zbornice in gledé ponarejanja surovega masla (margarina).

Dopisi.

Železna Kapla. (Skrunitev cerkve.) Milostljivi naš g. knezoškof poslali so na vse župnije oklice zavoljo svetega leta, ki naj se pribijejo na cerkvenih vratih. Kakor povsod, tako se je zgodilo tudi v Železni Kapli, kjer so dali nabiti te oklice na vsa štiri vrata, a to je bodlo nekaterim posebno v oči; niso mogli pustiti kaj takega pri pokoju, morali so pokazati sovraštvo in zaničevanje do vseh takih stvarij. Kaj so tedaj naredili ti pobalini? Prinesli so iz župnijskega hleva kravjeka ter z njim pobalili vse štiri oklice, nadalje tudi zunanjo stran za velikim oltarjem, in na ve-

O tem ne vé ničesar, ali pa če vé, zelo malo — naš proletarec. Ali to dobro vé, da mora zelo zgodaj vstati in niti se spodobno ne umivši vleči mali voziček, v katerega ga vpreza dvonožni proletarec, ki se v naravoslovju imenuje človek — „homo sapiens“.

Ta-le drugi, dvonožni proletarec, ki mu je nebo podarilo dar globjega premišljevanja, je proletarec, ki vodi voziček, ali z drugimi besedami daje smer poti, na kateri morata oba razvoziti razne reči za štacune; naloga prvega proletarca je samo vleči, vleči, več nič.

S početka gre naglo, da voziček skače po mestnem tlaku. Četveronožni proletarec leti veselo, vleče zdaj še lahko, saj moči so še sveže. Tu in tam zalaja, kedar zapazi drugega takšnega proletarca, dobrega znanca in miglja v pozdrav z onim udom telesa, ki se pri njem imenuje rep, ter leti dalje. Običajno delo in običajna enoglasna pesen. Akopram enoglasna, vendar zelo glasna, ker četveronožni proletarec je močnejši od svojih prvih in drugih prej omenjenih sorodnikov: rast pri njem je srednja, udje močnejši, bolj mišičavi, navajeni vročine in mraza.

Tu in tam vtihne ropot vozička; obstane pred kakšno štacuno ali zavodom, pri katerem se odloži del peljanega blaga. Dvonožni proletarec vrže četveronožnemu tovarišu kakšno staro kunjco pod neobute noge, ta se vleže, počiva ter — premišljuje. Ali res more in zna o čem premišljevati?

Premišljuje po svojem: ali boče tu dolgo počival; ali je še daleč vodnjak, v katerem se bo ohladilo z mrzlo vodo njegovo vroče telo; ali bo v kratkem južina; ali se ne bo dobra volja njegovega

dvonožnega tovariša izpremenila v slabo in bo on dobil nekoliko udarcev, kakor se godi skoraj vsak dan? O vsem tem premišljuje glava četveronožnega proletarca.

Drugi proletarec je že izšel iz štacune. Peljejo dalje. Voziček je malo lažji. Solnce pripeka, vročina je velika. Naš proletarec pomoli iz gobca jezika; dobro vé, da se s tem njegova vročina olajša in se iznebi potu.

In dalje leti. Glej, tu je na srečo vodnjak, pri katerem tramvajevi sluge napajajo konje. Dvonožni tovariš vzame škafo z vozička, napolni ga z vodo in dá četveronožnemu tovarišu piti. Ah, s kakšno slastjo hlastá on to vodo. Kako prijetno se razliva po vročem grlu in po vseh udih. Cel život čuti sladko ohlajenje. In še enkrat napolni dobri tovariš škafo z vodo ter — hlast! Brrrr! — voda se je razlila po celem životu proletarca in ga ohladila. Zelo, zelo prijetno.

Pripekajoče solnce je zopet posušilo s svojim vročim jezikom to blagodelno hladnost z njegovega života, ali on zato ne mara. Zakaj v kratkem pridejo do kraja, kjer ga čaka počitek in — južina. On dobro vé za to njemu tako drago mesto. Glej, so že tu. Tovariš-človek vstopi v gostilno, iz katere se slišijo glasovi ljudi in voj jedij. Za nekaj časa mu prinese skledo, katero vedno kot neobhodno potrebno posodo vozijo s seboj, polno jedilnih odpadkov.

Na, južina! — Četveronožni proletarec je z jezikom, grlom in repom, s katerim miglja v zadovoljstvo — — okoli njega jedó tudi drugi; tu je njih skupno počivališče.

PODLISTEK.

Proletarec.*

(Sličica iz dunajskih ulic. — Ruski spisal Silo. Jaričevskij. Poslovenil Svecán.)

Poglejte novodobnega proletarca vesele obdnavske stolice! Njegovo podobo najdete v vsaki učni knjigi za naravoslovje. Štejejo ga k četveronožcem.

Veliko iz njegovega rodu jih živi v blagostanju in zato se je tudi njihova podoba izpremenila. Eden del je navadno male rasti, s kratko dlako in odlikuje se z majhnim razvitjem onega telesnega uda, s katerim jé. Ta-le del ima veliko pravico do salonov bogatih gospá in gospodov. Spi v gosposkih sobah, vdihuje prijetno dišavo gosposkih sob, napolnjenih povsod z raznimi dišavami. Najbolj te-le božje stvari ugajajo starim, velim lepoticam in vdovam. Dobivajo le najboljšo hrano začenshi od belega kruha do najslastnejše pečenke, ki jim jo ponuja bela, mehka, fina ročica. Odlikujejo se z bojzljivostjo, pomanjkanjem poguma in raznovrstnimi boleznimi.

Drugi njih del so večje rasti in kakor pitani. Stanuje tudi v sobah in povečujeje jih z imenom „Lord“ ali pa z imenom, ki nas spominja trojanske vojske — „Hektor“. Hrana tega drugega dela je tudi izbrana, kakor pri prvih, samo da je primerna njih moči in velikosti. Obadva roda živita, kakor smo že omenili, v blagostanju.

* = siromak.

likem razpelo zunaj na steni so nametali čez noge cestnega blata. Onesnažili so cerkev tudi še na drugih krajih. Drugi dan začela se je takoj preiskava in so tudi že jednega zaprli, ker je precej na sumu. — Vsi ljudje se zgražajo nad tem grdim početjem in Kapelčani sami obsojajo odločno to pobalinstvo ter obžalujejo, da se je zgodilo kaj takega med njimi. To početje je pač sad onega socijaldemokratskega in nemškorađikalnega duha, katerega so se navzeli nekateri v Železni Kapli, in ki sili — „proč od Rima“! Lansko leto vrgli so podobo sv. Janeza Nepomuka v vodo in sedaj zopet to! — Ravno isto noč, t. j. od 2. do 3. majnika, vrgli so tudi mnogo desk g. Tomažiča v vodo. Preiskuje se marljivo in želeti bi bilo, da bi se dobili vsi tisti, ki na tako grd način delajo nečast celi župniji.

Mohliče. (Shod. — Utonil.) Kmetijska podružnica za Rikarjovas priredi v nedeljo dné 12. t. m. tukaj v Tašekovi gostilni shod. Predaval bo g. potovalni učitelj V. Šumi. — Dné 15. apr. zvečer je rezal 8letni učenec Jurij Lindner iz Male vasi šibe na neki vrbi pri Dravi. Z drevesa je padel v Dravo. Truplo so pozneje našli delavci ter je potegnili iz Drave.

Pliberk. (Razno.) Tukajšnje citraško društvo je šlo rakom žvižgat, hočem reči: citrat. Svoje premoženje je razdelilo: 10 kron šolarjem, 12 kron revežem in 10 kron — „schulvereinu“. Sedaj mora ta biti — rešen! — V Bistrici je utonil poldrugo leto stari otrok gostače Kat. Seiler v Drbesivasi. Ko je mati delala, je zašel otrok k vodi in padel na glavo v vodo.

Libuče pri Pliberku. (Županova volitev.) Dné 4. t. m. je bil izvoljen v naši občini za župana s sedmimi od dvanajstih glasov g. Janez Kolenik (Simon) v Borovju, odločen katoliški in slovenski mož, ki bo skrbel za gospodarski napredek svoje občine. Občinskim svetovalcem so bili izvoljeni: I. Podrečnik Pavel (bivši župan), II. Potočnik Tom. (Hutar), III. Črnko Jernej (Bric); vsi odločni možje. S to prvo volitvijo so naši odborniki prvokrat pokazali, da so složni in da hočejo skrbeti za gospodarski napredek katoliško-slovenskega ljudstva svoje občine. Nasprotniki (katerim se je tudi eden bivših odbornikov pridružil) pa, ki so že pri volitvi župana hoteli delati zrago, so dobili s tem svoj prvi nos. Naši možje, le nevstrašeno naprej! Bog Vam bo pomagal.

Bistrica v Rožu. (Pošta.) Začenši od 1. maja smo dobili pri naši pošti poštnega sela, ki hodi vsak dan po vaseh: Sveče, Spodnji kraj, Zgornji kraj, Ladinje, Mače, Spodnja Bistrica, Poljana, Sale, Psinjavas, Št. Janž in Vranjica. V Svečah se je postavila poštna nabiralnica.

Škofiče. (Krajni šolski svet.) Pri seji novoizvoljenega šolskega sveta je bil načelnikom izvoljen g. Ant. Čezar p. d. Janaž; namestnikom: g. Mihael Obilčnik p. d. Bidrih; odborniki so: gg. Jurij Čeber p. d. Lampl, Jožef Sima p. d. Manužnik, Šim. Aleš p. d. Požaričnik. Vsi možje so katoliško-slovenske stranke.

Škofiče ob vrbskem jezeru. (Odgovor „Beljaški Uršič“.) [Konec.] 2. Dalje mi spodtikavajo „Kärnt. Nachrichten“: „Da sem oznanil v nedeljo pred božičem za božične praznike za pol noč in ob 9. uri plačane zadušnice, katere je tudi

res semeniški duhovnik bral.“ To pohujšuje dopisnika, ki se v svoji pravični jezi huduje, češ, da je najmanj nespodobno, da v oni noči, ko je zagledal naš Odrešenik luč sveta, duhovnik za par beličev opravlja svojo pobožnost, med tem ko so vrh tega njemu v podporo pobirali denar. — Ko sem to bral, sem si mislil: Ali on, kateri to tako pobožno piše, res tudi sam še veruje, da je kdaj Odrešenik prišel na svet? Mislim, da ne, sicer bi ne bil letal okoli in hujskal, rekoč: „ker so plačane maše, zato ne grem k maši!“ Gospod! Zakaj pa niste prišli v Logovas k mašam, kjer so bile vse neplačane; vsako nedeljo in praznik se daruje maša brezplačno za ljudstvo; zakaj pa tako presneto redkokrat pridete? A poglejmo, koliko je na tej mašni zadevi resničnega! Jaz nisem oznanil za božične praznike nobene plačane, najmanj pa črne maše, marveč so se vse tri maše darovale za farane; in ni jih bral bogoslovec, ampak jaz sam v Logivasi. V Škofičah pa je oznanil in bral maše semeniški duhovnik g. Dragasnik, pa ne zadušnice (črne maše, Seelenmesse), ampak slovesne pete maše, in sicer ne za umrle kmete, ampak dve za farane, le ena je bila z blagoslovom za Franca Kleberja. Kaj pa je na tem hudega? Gospoda Dragasnika dolžnost ni bila, brati na sv. dan tri maše, kakor tudi faranov dolžnost ni, biti ta dan pri vseh treh mašah. Zakaj bi ne mogli imeti oznanjene maše, posebno ker noben človek ni obljubil za oskrbovanje kake odškodnine. Ofer, nad katerim se toliko zgražajo, so napravili še-le po minulih praznikih. In obrekovalcem v sramoto lahko rečem, da od njih ni nikdo dal niti vinarja za štiridnevno oskrbovanje škofiške fare. Denar (16 kron), za katerega g. Dragasnika zavidajo, je zdaj pri občini v Škofičah, da se razdeli med uboge. Ali pa ga hočejo imeti lažnjivci, ki pišejo v nasprotne liste? — 3. Tretje hudodelstvo je: „Jaz sem spodil iz službe mežnarja, ki je vedno vestno opravljal svojo službo, brez napovedi, le zato, ker je držal z učitelji.“ Zakaj da je cerkveno predstojništvo odslovilo dosedanjega mežnarja, to vé cela fara, najbolj pa tisti, s katerimi je prišel večkrat v neprijetno dotiko. Prav za prav smo s tem, da smo ga iz službe izpustili, izpolnili le njegovo željo, ker večkrat se je s tem bahal, da se bo odpovedal službi, in da se nikdar ne bode kesal radi tega. S plačo in kolekturo ni bil zadovoljen, posebno hud je bil na jeziku in je več faranov razžalil, neubogljiv, celo sovražen zoper svojega predstojnika, malomaren v svoji službi; pri kanonični vizitaciji kljub izrečnemu povabilu ni hotel priti pred dekana; je kmeta K. K. tako oklofotal v gostilni, da mu je izbil dva zoba; vkljub vsemu opominjanju je ostal trdovraten, ter je 28. decembra nekega poštnega kmeta do krvavega namlatil. Tisti dan, ko smo ga odpustili, je bil zopet navzoč pri enem pretepu. Iz tega se vidi, da so pač tehtni vzroki, zakaj smo ga odslovili, ne pa samo ta, ker je bil z učitelji. Tudi to ni res, da smo ga odpustili brez odpovedi, ker zadnje opominjanje v pričlo cerkvenih ključarjev je bilo tako strogo, da je bilo ob enem za njega odpoved službe, ako se po njem ne bode držal. Ko je cerkveno predstojništvo bilo tako prisiljeno Kulnika izpustiti iz službe, sem mu še jaz hotel pri-skrbeti mežnarsko službo v Lipi, in sem tudi že storil potrebne korake. Pa v svoji prevzetosti ni

Žena in otroci . . . Škoda tega sveta, škoda! Nisem ga veliko vžival — —“

Otemnela so očesa, ugasnile zadnje besede: „Škoda sveta; škoda 30 gld. mesečnega zaslužka, škoda!“ Obrnil se je na bok, omahnil na zaprašen hodnik . . . Zalajal je njegov tovariš pri vozičku, nepotrpežljivo se je vrtel, obrnil se k svojemu krušnemu gospodarju, potegnil ga je za rokav, še enkrat je zalajal in potem je začel britko cviliti. —

Obstala je truma mimogredočih, pristopil je stražnik javnega reda. — Dvonožni proletarec je bil mrtev.

In njegov četveronožni tovariš je še vedno cvilil z žalostnim, britkim glasom.

Mrtvega so vzeli na rešilno postajo, živega proletarca z vozičkom pa so peljali na policijo in odtod k novemu gospodarju. A ni bil nikoli več vesel.

Znabiti je s svojim čutom slutil, da tudi on enkrat omahne, kakor njegov dvonožni tovariš in za njim ne bo nihče žaloval, zakaj on je — pes, običajen pes-proletarec, ki vleče štacunarski voziček v veselje, obdonavski stolici.

Smešničar.

* **Priden šolar psu.** „Sultan, tebi se dobro godi: umivati se ti ni treba, česati tudi ne, najmanj pa v šolo hoditi.“

* **Modri pes.** Gospodar pride iz krčme še precej trezen domov. Njegov pes se hudo va-nj zaganja in jezno laja. „Kaj pa je danes psu, da tako laja nad menoj?“ — Žena: „Danes te gotovo ne pozna, ker si trezen prišel domov.“

je hotel prevzeti. Še potem smo mu dali prostovoljno stanovanje v mežnariji skoz dva meseca, in obljubil sem celo ga vzeti nazaj v službo, če polovica faranov to zahteva; pa pola za podpise ostala je menda prazna. Kaj naj potem storimo? Če bi ga vzeli nazaj, bi vstregli volji enega, se pa zato deseterim zamerili. Pa od dné do dné bolj razvidimo, da smo prav storili! — 4. Četrto zločinstvo, katerega me obdolžuje liberalni list, je: „da sem oznanil volitev cerkvenih ključarjev in prišli so nekateri možje voliti; ko sem pa videl, da hočejo moje nasprotnike voliti, sem baje rekel: „Ja, kaj pa hočete; vi morate vendar le take voliti, kateri so tudi meni prav.“ Tako piše list. Če bi bilo res vse tako, kakor poroča časopis, bi po mojem mnenju s tem odgovorom nikomur nobene krivice ne bil storil, ker farani smejo cerkvene ključarje le predlagati, ne jih pa sami imenovati; imenuje jih dekan, in on res le take može more potrditi, katere dušni pastir priporoča. A tudi one vrstice nasprotnega pisarja so povsem lažnjive in zavite. Resnica je ta-le: V nedeljo dné 17. marca t. l. sem po pridigi v Logivasi oznanil: Danes po sv. maši bode volitev cerkvenih ključarjev za Škofiče in Logovas zdaj, zato naj pridejo nekateri farani iz Škofič in Logevasi zdaj po maši v farovž, da povejo ali so z dosedanji ključarji zadovoljni, ali pa hočejo druge imeti! Po sv. maši, ko grem proti farovžu, vidim tam pred durmi zbranih kakih pet mož iz Paprač (škofiške fare), med katerimi so bili nekateri, ki jih „Kärnt. Nachr.“ prištevajo k tako imenovani učiteljevi stranki. Jaz pridem do njih in jim prijazno rečem: „Pojdite v farovž, da poveste, katere ključarje hočete imeti.“ Jaz grem v farovž, oni pa še nekoliko postojijo, kar pride do njih g. Šorn, in vsi grejo z njim naprej. To se mi je dozdevalo kaj čudno. Le eden sam kmet iz škofiške fare je prišel ter se je izrazil za dosedanja dva ključarja, katera sta meni že obljubila, da sprejmeta volitev. To „jednoglasi“ volitev sem sporočil takoj že predpoldnem na kn.-šk. dek. urad ter prosil za potrditev dosedanjih ključarjev. Popoldan sem imel blagoslov v Škofičah. V gostilni, kjer sem spregel, me naprosi eden rekoč, da imajo z menoj kaj govoriti. Res sem šel, in kmalu so bili okrog mene zbrani skoraj ravno tisti, kateri so stali predpoldnem v Logivasi pred farovžem, pripravljene za volitev. Med njimi je bil tudi gosp. Šorn. Najprej so mi prigovarjali, da bi prejšnjega mežnarja Kulnika vzel nazaj v službo. Pritrtil sem, če je za njega polovica faranov, in njim povedal nekatere vzroke, zakaj ga je odslovilo cerkveno predstojništvo. Nato so hoteli voliti cerkvene ključarje. Jaz jih kar zavrnem, sklicevaje se na to, da je bila volitev predpoldne v Logivasi oznanjena, da je le eden prišel, da sem že pisal dekani. Rekel sem, zakaj niso prišli predpoldnem, ko so vendar že bili pred farovžem zbrani in sem jim še posebno prigovarjal, da gredó z menoj v farovž. O kaki volitvi tu ni moglo biti ne sluha ne duha. Za ključarja so hoteli imeti g. Šorna. — Dopisnik v „K. N.“ svoj dopis zmagoslavno konča z besedami: „Upam, da zadostujejo zdaj enkrat ti-le zgledi v dokaz, da nam ni treba lažij izmišljevat zoper gospoda Singerja.“ S temi „dokazi“, gospod dopisnik, ste pač slabo dokazali, če nimate drugih! Pokazalo se bo že tudi na drugem mestu, kje je resnica! Vprašam pa: Ali je tako pisarenje pošteno? Na svidenje drugokrat, a glejte, da se dotlej z resnico bolj sprijaznite! Zelo bi me pa veselilo, da naznanite tudi imena tistih, kateri so baje oni članek podpisali! K „Leistungsfähigkeit“, katero ste z onim lažnjivim člankom dokazali, pa vam čestitam! Žal mi je, da sem moral take osebnosti objavljati, pa bil sem prisiljen, ker je bilo treba pokazati, na kak način se neka klika vojskuje zoper slovensko duhovščino!

Stefan Singer, provizor.

Gozdanje. (Druga občinska volitev. — Početje naprednjakov.*) Nasprotni listi, posebno pa lutrovska „Bauernzeitung“, trobijo med svet nezaslišane „krivice“, katere so se bojda pri zadnjih volitvah od krščansko-slovenskih volilcev delale našim naprednjakom. Zaradi tega smo prisiljeni resnicoljubnim bralcem „Mira“ volitveno zadevo v pravi luči razložiti. Dné 22. dec. 1900 so pri volitvi v občinski zastop zmagali krščansko narodni Slovenci. To je bil nepričakovan vspeh, ki je naprednjakom kar glavo zmešal. Vsedli so se za nekaj časa za peč in so nabirali „toploto“, katero so pri volitvi zgubili. Le včasih smo imeli srečo katerega izmed „bistroumnh“ videti, kako je stopal s povešeno glavo skozi vas. Dolgo so kuhali za pečko mastno jed — pritožba je bila vložena. V kakih 10 točkah so streljali zajca, zakaj skoro vsi so izurjeni lovci (prigodi se, da včasih kateri še ob nedeljah med sv. mašo lovi), a še-le po dolgem obupnem čakanju je zajec izletel iz grma — iz grma, v katerem ga niti slutili niso. V volilnem zapisniku je namreč bil zapisan Simon Falle; občinski tajnik ga je klical k volitvi, a

* Radi pomanjkanja prostora zaostalo. Uredn.

Vendar je dobro imeti tako dobrega gospodarja, ki daje jesti — modruje četveronožni proletarec. Res, da je treba delati in delati, da pokajo kosti, ali pri drugih še jesti ni! Tu pa je južina, voda, spanje — koliko dobrot!

Tovariš z dvema nogama je snedel svoj golaž, popil pivo, prižgal smodčico in pristopil k svojem tovarišu na dvorišču. Ta mu je polizal roko v zahvalo za južino in hajd — na daljšo pot.

Mrači se. Oba proletarca sta zelo trudna. Dvonožni proletarec je hud na četveronožnega zató, ker se je tudi utrudil. In on revež vendar vleče, kolikor more. Celi božji dan samo letati, bilo bi težavno, kamo-li še vleči težko natovorjeni voziček! Ah, Ah! Ali mora — —

Začenja se običajno mučenje: udarci. — Četveronožni proletarec ne vrača z enako mero. — On tega ne stori nikoli, on samo zacvili. Še vgrizniti ne more, saj ima nagobčnik. — On še celo steči se ne upa. Ta „šport“ prepušča svojim bolj srečnim „tovarišem“. On je krepkih, zdravih živcev, stradanja navajen, malobeseden, pač — pravi proletarec.

Zanimiv prizor.

Štacunarski voziček — pri njem vprežen četveronožni proletarec. Drug proletarec sedi na kraju hodnika — bled, suh — —

Ljudstvo hodi po hodniku po svojih opravkih; marsikdo pogleda z začudenjem sedečega moža ali večina se zanj ne briga. To je bolni štacunarski sluga.

„Ne bo dolgo, v kratkem bo vse pri kraju,“ premišljuje revež — „jaz sem bolan, zelo bolan!“

mrtvi se ni pustil motiti v svojem mirnem spanju. Mi pa smo (po pooblastilu) pozvali še živo njegovo ženo, katera je volila — volila postavno! A v volilnem zapisniku niso prepisali imena, namreč Marija namesto Šimen. Važna točka za pritožbo! Ta glas nam je bil vzet, a ne zaradi tega, ker so se pritožili naši posili-Nemci, ampak, ker ni ne Šimen, ne Marija posestnik, ampak njuni otroci — in ti še niso polno leto posestniki! Črtan nam je bil ta glas iz zapisnika; vse drugo ostane pri starem, ker deželna vlada volilnega zapisnika ni popravila (!); k volitvi se vabi že 20 let mrtva Frančiška Goričnik, na boj se kliče Buchwalder, ki je pa boj že prestal — pred kakimi 7 leti; voli naj Anton Weiss, ki 10 let ni več posestnik. Voliti sme Andrej Lesiak za svojo osebo, dasi je že v prvem volilnem razredu oddal veljaven glas. Nehoté nam pride na misel, da si je sestavljal volilnega zapisnika dozdeval, da sklicuje žive in mrtve k zadnji sodbi, in tudi take, katerih glasov mu je silno potreba. Jeden glas večine samo smo imeli, ta je nam zavržen, na vsaki strani ista moč! Drugi zajec zleti iz grma. — Ena posestnica je dala pooblastilo; a navzoč je bil samo jeden naprednjak — sam. Žena ne zna pisati; a čemu je treba druge priče! Modri nese samo križ, druga priča pride do volitve. Vest ga vendar malo peče; zopet se podá k ženi, vzame seboj tovariša; a žena ima obisk, ne mara se z volitvijo pečati. Dobro — pooblastilo je postavno! Stvar dobro vedoč, smo pooblastilo pri volitvi zavrgli; pooblaščen volilec (!) je moral celo pred c. kr. komisarjem priznati, da ni imel priče; a glej, ta je bil drugi zajec, v katerem so streljali in kateri je tudi padel. Kakor je lovcev veliko, je bilo zajcev še mnogo, a bili so tako medli, da se ni splačalo jih postreliti. Vprašamo vas naprednjaki, kakšne goljufije in krivice ste nam dokazali?! — Volitev je bila za 3. razred razveljavljena. Prav satansko veselje je zaigralo na obličjih nasprotnikov. Krščansko-slovenski možje se morajo zasmehovati! Štirje izmed takozvanih „črnih“ so se podali po razglasenju razveljavljene prve volitve k županu, da bi pregledali volilni zapisnik. Med tem, ko so bili v občinski pisarni, se je zunaj, v lopi županove hiše vpilo „heil“. A najlepši sad naprednjaške omike je ta, da je za njimi, ko so prestopili hišni prag, prifrčalo — jajce! Par dnij pozneje, ko sta dva slovenska volilca govorila z g. županom, pa je menda eden stebrov nemškutarije stal za durmi in — pljuval; ni pa slišati, da bi bolehal na jetiki! — Zdaj pa na noge, staro in mlado, zakaj zmaga mora biti na strani novih osrečevalcev ljudstva, t. j. nemčurjev. Posvetovalni shodi so pri županu; tja ima zanesti vsak svojo raco, katero je vlovil. Gredó jih pa lovit daleč okrog. Na jednom kraju se kupi hiša, a prodajalec mora kupovalcu dati tudi glas; sploh se tako dolgo kupno pismo ne naredi, dokler volitev končana ni. Gospodar-naprednjak, ki si je sam noge že do krvi zmučil, pošlje svoje dekletke (!) z ukazom: idite in recite očetu, da voli z menoj, sicer nikdar nisva dobra. Če ta posel ne opravite, ste slabi otroci!! Mladeneč, ki je menda še le suh postal za ušesi se trudi in leta: „dajte mi pooblastilo, smo ja v sorodstvu, grdo bi bilo, če bi volili s črnimi Slovenci“. Učen naprednjak je letal in pihal: V Domačalah tam staneju pristen Nemeč, ta mi dá gotovo pooblastilo; a povesi glavo še globokéjše kakor jo nosi sicer, ter se grozno opeče. Pristen Nemeč je spoznal, da je boljše se okleniti krščanskih Slovencev, kakor posili-Nemcev. A v Štanfah, tam pa bo! tako si misli učenjak, in dobil je pooblastilo od moža, ki je posestvo v občini prodal in le slučajno tam stanoval. Učenost njegova pa je bila prekratka! — Pa ne samo posamezni naprednjaki so brusili svoje pete po občini, cele trope smo videli hiteti, ki so potem planile na — enega. Posebno zanimiv je bil sprevod 12. aprila po končani šoli. Štirje hrabri možje so hiteli proti Črešnjam. Mislili smo, da gredó lovit, a ko so prišli v gozd, nič ni pokalo — puške so bile premokre. Učitelje smo v tistem času videli skakljati po potih, na katerih jih sicer ne vidimo. — Pride usodepoln dan volitve. Na poročilo pridejo žandarji iz Vrbe, tuji gospodje prihurijo — vsak oborožen — s pooblastilom. V komisiji so združeni možje — nosilci naprednjaške luči. Za krščanske volilce je sodni dan — vemo pa, da bode enkrat prinesel več pravice. Župan naznani pričetek volitve, a pristavi: Kdor se mojemu povelju ne upogne, tega pustim odpeljati!! Na nas je mož napravil utis, da nemški cesar ravno odpošilja svoje vojske na Kitajsko. Zdaj se natanjko pregleda vsako slovensko pooblastilo; župan slovenske krvi ga prebira, a tako, da bi ga prekosil šolar prvega razreda. Vrší se ena krivica za drugo. Volitev je končana, zmaga je na strani naprednjakov. Pijani od veselja in znanega — duha, so se menda stekli med seboj; žandarji torej niso bili poklicani zastoj! „Heil!“

Malošče. (Naš gospodarski napredek.) Tudi pri nas vedno bolj občutimo pomanjkanje de-

lavskih močij. Vse gre za boljším (?) zaslužkom v mesta in na tuje. Na kmetih ostanejo le še bolj stari delavci in ženske. Bojimo se, da bo naša železnica nas kmete v tem oziru še hujše zadela. Veliko upanje stavimo v nove gospodarske naprave, katere nam omogočijo tudi z manjšimi močmi obdelovati naše polje. Naša mlekarica deluje prav vspešno, čeravno tudi ne manjka raznih težav in nasprotnikov. Vse bode premagala, ako bo vodstvo in ude navdajal pravi krščanski duh. Pri takih podjetjih je treba veliko dela in truda zastoj, iz gole ljubezni do bližnjega. To ljubezen pa pomori liberalni duh in zaradi tega nikjer ne procvitajo naprave, v katere se vgnezdí liberalizem, kakor jasno kaže tako naglo pokopani „Bauern-Konsum“ v Bačah. Komaj se je to dete rodilo, ga je že stresla smrtna mrzlica in kljub vsej nemškutariji je zginilo, čeravno so ga z vsemi mogočimi „žavbami“ mazilele razne nemško-liberalne babice. Tega liberalnega duha naj se mlekarica boji in vzdržala se bode kmetom na veliko korist. Veliko premalo še znajo naši kmetje ravnati s travniki; pri marsikateri hiši gre po nespameti najboljše gnojilo — gnojnica — namesto na travnik, v Črno morje. Če bodo pa s časom videli, da mleko več nese, kakor pridelovanje žita, se bodo gotovo še bolj poprijeli novih naprav in naj bi prišlo zaradi delavnih močij še hujše, kakor je sedaj, vsak kmet bo lahko s svojo družino obdeloval polje, ker bode mnogo manj dela, kakor sedaj. Pred vsem je pa treba, da se varuje kmet tujeja liberalnega nemškutarskega duha in ostane, kar je, namreč zvest Slovenec in veren katoličan. V tem je njegova edinstvo in moč, in le na tej podlagi je mogoč gospodarski in duševni napredek.

Izpod Bekštanja. (Naše razvaline. — Česa je kmetu treba?) Kdor prvokrat pride v naš prijazni kraj, se rad ozre na razvalino gradu Bekštanja, kateri čuva nad nami liki mogočni kameniti čuvaj okolico. V njegovem zidovju vlada smrt in vse je zapuščeno. Po celi okolici so naseljeni kmetje, ki se še komaj zmenijo za svojega zapuščenega soseda. Pa vedno ni bilo tako. Bili so časi, ko je vladalo v gradu življenje. V lepih sobah so stanovali vitezi in njih gospe; z nekakim strahom se je kmet obračal na grad, kamor je moral nositi svoje trdo prislužene krajcarje. Ali vse je proč. Proč so vitezi, proč tlaka in desetina, zginilo je v gradu vse življenje, proč je do malega grad sam, le eno je ostalo skoz vsa stoletja, in to je naš — slovenski kmet. Trdnejši toraj, kakor moč mogočnih vitezov, je moč poštenega, delavnega kmeta; gradovi so v razvalinah, kmetje pa še živé. — Ali še druge razvaline imamo. Nekaj večjih posestnikov v Maloščah, Mlinarah in še drugje je šlo s svojim gospodarstvom rakovo pot in na njih domovju je zapel — boben. Nekaj časa so se širokopirili, povsod so imeli ali vsaj hoteli imeti prvo besedo, z nekakim zavidom so se drugi ozirali na njih navidezno blagostanje, ali konec te slave je bil vendar le žalosten; zapustiti so morali dom svojih očetov in ta leži sedaj zapuščen ali pa vlada tam tuj posestnik. Ta prikazen bi sama na sebi še ne bila kaj posebnega, ali čudno je na vsak način, da so prišli na kant ravno oni večji posestniki, kateri so se med drugim odlikovali posebno po svojem nemško-liberalnem duhu. Vedno so imeli usta polna „fortšritarica“ in glej — sami so po teh naukih prišli ob svoja posestva. Kmetje, ali ne vidite, da mora nauk teh liberalcev, ki se vam vsiljuje, biti tudi vaš pogin, ako se ga primete? Glejte na te gospodarske razvaline in spoznajte, da je obstanek kmeta zagotovljen, ako bo ostal pošten, veren, delaven in varčen. Tuji liberalni duh se pač marsikateremu dopada, a s tem pride na pot, katera pelje do pogina. Verem, delaven kmet je preživel mogočne viteze; hiše, kjer se držijo vere in slovenske poštenosti, stojijo trdno tudi v naših hudih gospodarskih razmerah, stale in ohranile se bodo tudi še naprej vse one kmetije, pri katerih se ne bo vzgnjezdil brezveren liberalizem. Kdor ima oči, naj gleda!

Bače pri Beljaku. (Frankfurtarica in še nekaj.) Gospod urednik! Poročali ste že o posvečevanju novih zvonov in tudi o prismodariji nekaterih prilizunov (ali ker jim nemščina prav posebno diši: „Speichellecker“), kateri so hoteli pokazati svoje „fortšritarsko“ mišljenje s tem, da so na stolpu skrivno razobesili izdajsko frankfurtarico. Dovolite še nekaj besed k tej zadevi. Nek dopisun se v „Beljaški Urši“ razkorača nad mojo osebo in mi hoče eno prizadeti s tem, da se prav po „fortšritarsko“ — laže. Pravi, da sem jaz snedel besedo, ker sem menda nekemu fantu (buršu) obljubil goldinar, ako sname iz stolpa frankfurtarico. Ta je pa predebela! Veste vi „fortšritarski“ Bačani, zato bi jaz ne bil obljubil niti krajcarja, še manj pa goldinarja, ker taka prismodarija je le omilovanja vredna. Ker imam srce za našo Avstrijo, me je to lizunsko početje bolelo in dal sem sporočiti cerkvenemu ključarju Tondru ter rekel mežnarju Kuku, naj se prusovska zastava odstrani. To

je zahteval tudi domači g. župnik. Oni fant, kateremu sem menda obljubil goldinar, naj se pri meni oglasi, kedar zopet pridem v Bače, in dal mu bom kar en — stotak, če mi zna dokazati, da je v Bačah laž resnica. Dopisun pravi, da so bili vsi „stramme Faaker“ kar pijani samega veselja, ker so mene menda tako razjezili. No, naj imajo svoje veselje in jaz sprejemem to ravnanje za plačilo za svoj trud. Sploh pa jaz poznam Bačane in vem, da niso vsi taki. Večina, in menim, tudi „fortšritlarji“ sami, ne vé, kaj pomeni frankfurtarica; če pa eden ali drugi, vendar le tako daleč seže s svojo modrostjo in se je res veselil nad to nemško prismodarijo, ki je prava sramota za čisto slovensko vas, potem mu pravim: „Heil preussischer Bauchrutscher!“ *Jurij Trunk, župnik.*

Dunaj. Odbor slov. katol. akad. društva „Danica“ za letni tečaj se je na občnem zboru dné 25. aprila konstituiral sledeče: predsednik cand. iur. Ivan Šinkovic; podpredsednik cand. med. Ivan Hubad; tajnik stud. iur. Ant. Kralj; blagajnik stud. phil. Rudolf Pregelj; knjižničar stud. phil. Janko Grafenauer; gospodar stud. iur. Miha Pintar.

Novičar.

Na Koroškem.

Trda jim prede, celovskim mogočnejšem namreč, pri sedanjih občinskih volitvah. V nemškem (?) Celovcu malone ne morejo več dobiti „dobrih, nemško mislečih“ kandidatov za občinski odbor! Tega ne trdimo mi, marveč nacionalni list „Kärtn. Wochenblatt“. Nihče noče več sodelovati pri občinskem gospodarstvu ter prevzeti odgovornosti za-nje! Mesto se približuje hudim časom in zgodili so se hudi pogrški, zlasti bajé pri novih električnih napravah! — Volitve vodita znani „šriftlajtar“ Lakner in lekarnar Hillinger. Da ljudstvo nima prav nobenega zanimanja za volitve, kaže to, da je k volilnemu shodu III. razreda od 854 volilcev prišlo celih 27, k volitvi sami pa 111. In to se zgodi v naprednem, nemškem Celovcu! Heil!

Prvi maj je minul mirno pa — deževno. V Celovcu so socialdemokratje predpoludnem napravili dva shoda. Bivši učitelj in sedanji urednik Riese je govoril o pomenu prvega majnika za delavce, ponavljal znane čenče in napadal zlasti klerikalce. Konečno so zborovalci sprejeli resolucijo, v kateri obsojajo — jubilejne procesije! Pravijo, da so te procesije le — politična demonstracija!! Ko bi se premodri gospodje sodrugi vendar hoteli potruditi do kakih cerkvenih vrat ter se tam poučiti o namenu teh procesij, ki so vendar strogo verska naprava. S tem napadom pa socialni demokratje sami zopet osvetlujejo svoje geslo: „Vera je zasebna reč.“ Pa niti izvirni niso socialni demokratje v tem, ker niso sami stuhali, da so te procesije „politična demonstracija“, marveč so to iznašli vsenemški kričači na Dunaju. K tem torej hodijo socialisti v šolo!

Svarilo. Razni tuji podjetniki, banke itd. deloma pismeno, deloma po agentih ponujajo svoje srečke in obetajo visoke dobičke. Zlasti z Ogerskega in Holandskega ali Nemškega prihajajo take ponudbe. Deželna vlada opetovano svari pred nakupom takih srečk, ker cela stvar ni drugega, nego navaden „švindal“. Torej naj vsakdo kratkomalo zavrne vsa taka pisma, nadležnim agentom pa naj pokaže vrata.

Kmetijske zadeve. Na gospodinjiski šoli c. k. kmetijske družbe bo prihodnji tečaj od 1. julija do 31. decembra. — Na podkovski šoli bo skušnja za kovače dné 2. julija. — Deželna zavarovalnica za živino šteje sedaj 44 krajevnih zvez; zavarovalo je živino 1198 oseb, zavarovalna vrednost iznaša 1,333 390 K, zavarovane živine je 8085 repov. Zavarovalnine se je doslej plačalo 3434 K v 46 slučajih. — Nova kmetijska podružnica se je ustanovila v Rožeku.

Pazite na otroke! V Lölingu je 2-letna deklica rudarja J. Rekseisen sama igrala pri koritu na dvorišču. Padla je v korito in utonila. — V Rublandu je šla majhna deklica preblizu ognja, ki so ga zažgali na polju. Vnela se ji je obleka in po strašnih mukah je kmalu umrla.

Duhovske zadeve. Č. g. V. Pindur, provizor v Vižah, je stopil v stalni pokoj. Župnijo Viže bo oskrbovala duhovščina v Greifenburgu.

Osebné novice. Notar R. Rössler v Svincu se je odpovedal službi. Notarsko mesto tam je razpisano do 18. maja.

Droblj. V fari Spodnji Dravograd se je sama zastupila neka kmetica, ker jo je njen mož preveč trpinčil. Vzela je mišnico, a ni bila takoj mrtva in je pred smrtjo še mnogo trpela. — Pri Žnicu v Spodnjih Buhljah pri Grabštanju je konj tako nesrečno udaril hlapca M. Mandica, da je ta par dnij pozneje umrl. — Ministerstvo notranjih zadev zopet svari pred izseljevanjem v Brazilijo. Bržkone bodo agentje v bližnjem času zopet na-

birali izseljence. Razmere v Braziliji so pa za izseljence še vedno skrajno neugodne.

Po slovenskih deželah.

„Narodni dom“ v Trstu. Tržaška posojilnica je kupila za svoto 320.000 K hišo Colledanovo na trgu Caserma, kjer je Dolencova tiskarna, v to svrhu, da se postavi tam „Narodni Dom“, katerega tržaški Slovenci živo potrebujejo. Slava!

Povsod prezirani! Delavska zavarovalnica zoper nezgode za Štajersko in Koroško v Gradcu razpisuje uradniško mesto. V razpisu se želi znanje laščine, ne pa tudi slovenščine. Torej na tuje delavce, Lahe, se ozira vodstvo imenovane zavarovalnice, ne pa na domačine — Slovence! Radi bi vedeli, koliko dobi zavarovalnica denarja od Slovencev in koliko od Lahov, da se pač ozira na te, ki so tuji državljani, ne pa na Slovence-Avstrijce!

Iz slovanskega sveta.

Tudi Rusinom v Bukovini noče naša vlada dati šol. Med tem, ko se Nemcem in židom, ki so v Bukovini v veliki manjšini, zidajo in ustanovljajo šole na vseh straneh, se Rusinom niti ne dovoli, da bi si je z lastnimi stroški vzdržavali. Kakšne razmere so tam, vidi se iz sledečih števil: V Bukovini je 268.000 Rusinov, 208.000 Rumunov in 130.000 Nemcev in židov. Nemci in židi imajo v Bukovini 4 gimnazije. Za Rumune so urejeni paralelni razredi na nižji nemški gimnaziji v Sočavi in nemško-rumunski razredi na gimnaziji v Černovicah. Za Rusine pa je samo edini rusinsko-nemški razred pri državni nižji gimnaziji v Černovicah. Tudi pravičnost!

Prebivalci vzhodne Galicije so se v zadnjem času trumoma začeli seliti v Bosno in Hercegovino. Že v jeseni lanskega leta so se začela v vzhodni Galiciji širiti poročila, da „cesar deli zastonj zemljo v Bosni“. Vsled tega se je začelo nenavadno gibanje, zakaj nezadovoljni Poljaki in Rusini sanjajo o veliki sreči za gorami in rekami. Kakor trdi poljski „Przedwit“, izselilo se je do zdaj najmanj 10 do 15.000 oseb. Vlada bojda to izseljevanje podpira, ker je to izseljevanje notranje, pri katerem država ne zgubi vojakov in v zasedene zemlje pride cesarju udan, bosenski narodnosti soroden živelj. —án.

Križem sveta.

Švicarska trgovina s sirom. Znano je, da trguje Švica največ s sirom. V nobeni drugi državi se ga ne pridela toliko, kolikor v tej deželici. Tako je bilo izvedenih iz Švice l. 1899. za čez 40 milijonov frankov sira, in sicer v Francijo 11.8 milijonov, Nemčijo 9.9 milijonov, Italijo 4.7 milijonov, Avstro-Ogersko 2.7 milijonov, Združene države 3.9 milijonov frankov. V poslednjem času so se začele brigati za živinorejo tudi druge države, posebno Nemčija. Zato je izvoz v to državo znatno padel. Tudi Italija pridela sedaj več sira, le na Francosko ga izvažajo Švicarji vedno več.

To in ono. Delegacije so sklicane na dan 20. maja na Dunaj. — V Lvovu je zadnji čas prišlo do večjih delavskih nemirov. — Velika nezgoda se je zgodila v Griesheimu na Nemškem. V tovarni za strelivo je razneslo nek kotel, tovarna je do tal pogorela, 20 oseb je usmrtilo.

Tržne cene.

V Celovcu, dné 2. maja 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	—	—	—	—	— bik
rž	10	10	12	62	— pitana vola
ječmen . . .	—	—	—	—	28 vprežnih volov
oves	5	60	7	—	— junca
tursica . . .	7	30	9	12	67 krav
pšeno	14	—	17	50	— telica
fižol (rudeč) .	12	50	15	62	— pitanih svinj
krompir . . .	1	60	2	60	— pitanih prascev
leča	13	—	16	50	
ajda	7	30	9	12	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 280 K do 304 K, krave po 100 K do 250 K.

Sladko seno je meterski cent po 7 K 20 v do 8 K — v, kisló seno po 5 K 40 v do 7 K — v, slama po 5 K — v do 6 K — v.

Promet je bil slab.

Velikovec, dné 1. maja. Prignali so: 137 volov, 69 krav, 9 telic, 6 telet. Cena za pitano živino 60 do 64 kron, za vprežno živino 52 do 58 kron za meterski cent žive vage. 170 ovc, 98 svinj, 2 koz. Prometa je bilo malo, Po svinjah in ovcah se je zelo popraševalo.

Djekše, dné 23. apr. Prignali so: 12 pitanih volov, 32 vprežnih volov, 4 krave, 1 telico, 63 ovc, 8 svinj. Cene pitanih volov po 66 kron, vprežnih volov po 62 kron za meterski cent žive vage. Sejem je bil srednje obiskan. Kupci so bili iz Mostiča in Bistrice.

Črna, dné 6. maja. Prignali so: 120 vprežnih volov, 40 juncev, 60 krav, 3000 ovc. Cena vprežnih volov 500 do 650 kron za meterski cent žive vage. Sejem je bil prav dobro obiskan, promet jako živahen. Kupčija je bila dobra. Kupci so prišli iz Bavarskega, Švice, posebno iz Tirolskega. Največ popraševali so po ovcah.

Železna Kapla, dné 1. maja. Prignali so 14 vprežnih volov, 18 krav, 784 ovc. Sejem je bil srednje obiskan. Promet je bil srednji. Kupčija je bila zavolj slabega vremena bolj slaba. Kupci so bili iz Zgornjega Koroškega. Ta sejem je večinoma le ovčji sejem. Cena ovc je bila od 18 do 32 kron.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vložna številka; d. ob. = davčna občina.)

Pliberk. Dné 22. maja ob 10. uri, Micejeva kmetija v Črni; vl. št. 11, d. ob. Črna. Cena 10.845 kron, najnižja ponudba 7230 kron.

Celovec. Dné 21. maja ob 10. uri, izba št. 85, Turkova kmetija na Plaišišču, vl. št. 42, d. ob. Hodiše. Cena 13.462 kron, najnižja ponudba 9089 kron.

Listnica upravnštva.

Č. g. Fr. Lekše, župnik v Lučah na Štajerskem: Potrjujemo hvaležno prejem naročnine za tekoče leto, in sicer za Vas 4 krone in za č. g. Fr. B. Štifterja, profesorja v Kalugi na Ruskem, 6 kron. Zdravi!

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica na Suhi ima svoj letni občni zbor dné 16. maja, ali na križevu ob 12. uri popoldne v hranilnični pisarni na Suhi v navadnim dnevnim redom.

Loterijske številke od 4. maja 1901.

Linc 58 46 65 90 76

Trst 30 43 26 90 27

NAZNANILA.

Zdravišče z vodo v Jezercu (Seebach)

nad Vetrinjem pri Celovcu.

Ustanovitelj: župnik dr. Ivan Amschl; zdravnik: U. med. dr. Karol Blumenthal; od raj. prelata Kneippa izučeni sluga. Krasna, mirna, brezprašna, gorasta lega, lepi sprehodi. $\frac{3}{4}$ ure do vrbskega jezera, $1\frac{1}{2}$ ure do Celovca, vsaki dan dvakrat pošta. Lepe, čedne izbe, izvrstna kuhinja, in le naturna pijača ter nizke cene. Do zdaj prav lepi zdravstveni uspehi. Otvori se 1. majnika in sklene 15. oktobra vsakega leta.

Kdor prodá „Kres“, letnik I. in II., in Davorina Trstenjaka „Weriand de Graz“, ga prosim, naj mi naznani naslov in ceno. Miloš Šket v Šmartnu, pošta Slovenjgradec.

Bolj priletna kuharica

išče službo v kakem farovžu. Zna dobro kuhati in se razume tudi v kmetijstvu. Zmožna je slovenskega in nemškega jezika. Naslov se izve pri upravnštvu „Mira“ v Celovcu.

Gregor Sternig,

krojaški mojster v Celovcu,
mesni trg (Fleischplatz) šte. 5,

prilporeča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo finega angleškega kakor domačega blaga. Ker je blago kupljeno z ugodnimi pogoji, more obleke izdelovati za najnižje cene. Kolari za gg. duhovnike so v raznih oblikah v zalogi.

Za obilna naročila se prilporeča

zgornji.

Hiša na prodaj

s 4 orali zemlje (nekaj travnikov, njiv in lesa). Zraven hiše vrt z mladim sadnim drevjem. Več pové Anton Lesjak, zidarski mojster v Goričah. P. Miklaushof na Koroškem.

Prodá se

30 jesenskih in 20 pomladnih svinj v župnišču v Malem Št. Pavlu (Klein St. Paul).

Kmetija

s 24 birni posetve, v lepi legi in z dobro ohranjenimi poslopji, se najceneje prodá. Naplačati treba le 500 gld., ostalo more ostati na posestvu. Več pové Tomaz Müller, trgovec v Labudu (Lavamünd), Koroško.

Košarsko blago

Vaclav Kautcky,

Čelakovice na Češkem.

☞ Cenike brezplačno in poštnine prosto. ☞

Služba cerkovnika in organista

v Črnečah in pri romarski cerkvi sv. Križa se takoj oddá. Prosto stanovanje, letna plača okoli 180 kron, kolektura v domači in sosednjih farah in toliko polja, da se more živiti dvoje goved. Prosilec mora biti oženjen in rokodelec. Več pové župnijski urad v Črnečah pri Spodnjem Dravogradu.

Doktorja pl. Trnkóczyja

mного preskušena zdravilna in redilna sredstva, preskušena že mnogo let, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczyja v Ljubljani,

Kranjsko.

Najceneje se dobivajo v podpisani lekarni, če se naroča po pošti, odkoder se ta zdravila vsak dan na vse strani sveta z obratno pošto s poštnim povzetjem takoj pošiljajo, tudi celo samo jeden komad z natančnim navodilom o uporabi.

Pozor! Želi kdo samo eden kos od teh sredstev, torej se tudi omenjeni eden kos takoj s poštnim povzetjem pošlje.

Za štedilne gospodinje, dojenčke, otroke, nerovne, okrevajoče, slabotneže, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja doktorja pl. Trnkóczyja

Kakao sladni čaj

najceneje hranilno sredstvo. Zavojček ($\frac{1}{4}$ kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: Doktorja pl. Trnkóczyja

želodečne

kapljice. Izborno sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepi, bojest utešujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice,

odvajalne, želodec čistilne. Čistijo želodec, odvajajo blato, odpravljajo napenjanje in zabasanje želodca brez vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih kroglicah. Škatlja 42 h, šest škatljic 2 K 10 h. — Pocukrene kroglice. Škatlja 80 h, tri škatlje 2 K.

Prsni,

pljučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztvarljivim apnenim železom, utišuje kašelj, raztvarja sliz, lajša ból in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K.

Drgnilni

ali udov cvet (profinski cvet, Gichtgeist) priporočljiv je kot bóli utešujoče, lajšajoče drgnjenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživlajoče drgnjenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Varst. znamka.

Tinktura za kurja očesa,

preskušeno sredstvo proti boleznim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženim čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

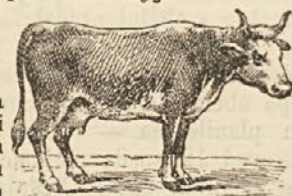
Varstvena znamka.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilne pripravke za živino.

Doktorja pl. Trnkóczyja

živinski

redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Že blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljevan, kedar krave nočejo žreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom gledé uporabe 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Varstvena znamka.

Prasičji

redilni in krmilni prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolšče. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K.

Varstvena znamka.

Glasom razglasa visoke c. kr. deželne vlade z dné 18. julija 1899 smejo ta prašek tudi trgovci prodajati. Zahteva naj se pa pri istih samo pod imenom doktorja pl. Trnkóczyja prašičji prašek, pristen samo z gorenjo varstveno znamko.